

Român Grue Grozovanu

Vasile Alecsandri

Sus, pe câmpul Nistrului,
Sub poalele cerului,
La coada Ialpăului
Unde fată zmeoaicele
Și s-adun' zărnoaicele,
Și s-adap' leoaicele,
Multe-s, frate, și mai multe
Corturi mari, corturi mărunte!
Iar în chiar mijlocul lor
Naltă-se un cort de covor,
Un cort mare și rotat,

Poleit și narămzat,
Cu țăruși de-argint legat,
Parcă-i cort de împărat!
Dar înăuntru cine șede?
Dar în el cine se vede?
Ghirai hanul cel bătrân
Cu hamger bogat la sân.
Mulți tătari stau împrejur
Cu ochi mici, ca ochi de ciur,
Și stau toți îngenuncheați
Pe covor cu perii creți.
Iar la ușa cortului
Sub stejarul mortului,
Este-un biet român legat,
Legat strâns și ferecat
Ca un mare vinovat.
Român Grue Grozovanul,
Român Grue moldoveanul
Care-a sărăcit pe hanul.
Doi tătari țeapa-i gătesc,
Doi amar mi-l chinuiesc,
Dar el cântă-n nepăsare
Parcă-ar fi la masă mare,
Și dă semn de veselie
Parcă-ar fi la cununie!
Iată mârzăcițele
Și cu tătărițele
Că la hanul năvălesc
Și cu toate așa-i grăiesc:
„Ale! Doamne han bătrân
Cu hamger bogat la sân!

Fă cu Grue ce vei face
Sufletul să ni se-mpace,
Că de când s-a ridicat
Și-n Bugeac Grue-a intrat,
Mulți tătari el ți-a stricat
Și tătarce-a văduvit,
Fete mari a bătrânit,
Bugeacul l-a pustiit,
Bugeacul pe jumătate
Și Crâmul a treia parte!”
Ghirai hanul cel bătrân
Trage pala pe la sân
Și cu glas crunt de păgân
Zice lui Grue român:
„Ale! Grue viteaz mare!
De la mine n-ai iertare.
Spune încalte-adevărat
Mulți tătari tu mi-ai stricat?”
„Ale! Doamne han bătrân,
Lasă cel hamger la sân,
Că eu sunt pui de român
Și nu-mi pasă de-un păgân!
De-i iertare sau de nu-i,
Tot cu dreptul vreau să-ți spui
Că de când m-am ridicat
Și-n Bugeac eu am intrat
Mulți tătari, zău, ți-am stricat
Și tătarce-am văduvit,
Fete mari am bătrânit
Și Bugeac am pustiit,
De bahmeți l-am sărăcit,
Bugeacul pe jumătate
Și Crâmul a treia parte.
Iar Nistrul când l-am trecut,
Pod pe dânsul am făcut
Ca să duc, să car la noi
Averile de la voi;
Să duc care mocănești
Cu copile mârzăcești
Și cu roabe tătarești.
Ale! Doamne han bătrân,
Lasă cel hamger la sân
Și-mi dă moarte de român,
Nu-mi da moarte de păgân,
Las’ să mă mărturisesc
Și de suflet să-mi grijesc
La un popă creștinesc
Care zice din psaltire

În cea sfântă mănăstire,
Că mult sunt eu vinovat,
De păcate încărcat;
C-am curvit cu sora ta
Ș-am răpit pe fiica ta,
Ș-am ucis pe frate-tău,
Viteaz mare cât un leu,
Care-a fost dușmanul meu!"
Ghirai hanul cel bătrân
Uită hamgerul la sân,
Și cu glasul oțerit
Pe loc a și poruncit
La mârzaci de cei mai mari
Și la cincizeci de tătari
Pe Grue să-l ducă-ndată
La cea mănăstire naltă!

II

Tătărimea purcedea
Și pe Grue mi-l ducea
La cel popă creștinesc,
Sfânt cu chipul omenesc,
Care zice din psaltire
În cea sfântă mănăstire;
Dacă vedea și vedea,
Grue vreme nu pierdea,
Două cruci numai făcea,
Doamne-ajută! el zicea,
Bardă-n mână apuca
Și-n tătari se arunca
Ca un vânt înviforat
Într-un lan de grâu uscat.
„Aman!” ei cu toți răcneau
Și din fața-i toți piereau!
Dacă vedea și vedea,
El în grabă se ducea
Chiar la grajdul hanului,
Hanului tătarului.
Când la grajd el ce zărea?
Un bahmet ce tot sărea,
Un căluț cam pătrățel,
Ieșea-n vară cincărel.
Grue mi-l apropia;
Mâna-n coamă că-i pune
Și-n podele-l azvârlea,
Așa cal nu-i trebuia!
Dar colo, cât colo, în fund,

Iată-un negru cal rotund,
Care soare n-a văzut
De când mă-sa l-a făcut.
La el Grue se ducea,
Mâna-n coamă că-i puneă,
Din loc nici că mi-l clintea!
Aşa cal îi trebuia.
El afară mi-l scotea,
Frumuşel mi-l înşeuă,
Înşeuă şi-l înfrâna
Şi pe ochi îl săruta
Şi pe dânsul s-arunca.
Trei dezbinuri că mi-i da,
Scânteii verzi din ochi îi da,
Şi deodată s-arăta
Chiar la uşa cortului
Sub stejarul mortului.
Ghirai han cât îl vedea,
Ofta greu şi mi-i zicea:
„Aleii! Grue, viteaz mare!
De la mine ai iertare,
De vrei numai să te prinzi
Negrul meu să nu mi-l vinzi,
Să nu-l vinzi la ungurean,
Nici la turc ȧarigrădean.
Să nu-l vinzi nici la litan,
Că litanu-i om viclean.
Ci să-l vinzi la un român,
Că-i om drept şi bun stăpân
Şi de mână mai dănos
Şi de suflet mai duios.
El pe negrul de-a avea,
Tot de nunţi mi l-ar ȧinea.
Eu la dânsul l-oi vedea
Ori la nunţi, ori la război,
Când ne-om lupta noi cu voi.
El că mi l-ar dăru
Sau că i l-oi cumpăni
De trei ori cu venetici,
Venetici de câte cincii.”
Român Grue cam râdea
Şi din gură răspundea:
„Aleii! mări, han bătrân!
Ori nu ştii că sunt român?
De-s român, sunt frate bun
Cu-orice cal viteaz nebun!
Iar de ai bahmeȧi fugari
Şi de ai voinici tătari,

Bahmeți iuți să mă gonească,
Tătari crunți să îndrăznească.
Dă-le voie, dă-le știre
După mine să se-nșire
Și s-alerge să m-ajungă
Pe câmpia astă lungă.”

III

Ghirai hanul semn dădea,
Tătărimea purcedea
Pe cel câmp nemărginit
Cu negară învelit
Și cu troscot acoperit.
Tătărimea se-nșira
Și fugind se răsfiga
Câte unul, unul, unul
După negrișor nebunul,
Negrișor fugea, fugea,
Cum se fuge nu fugea,
Ci sărea tot iepurește
Ș-alerga tot ogărește
Nechezând tot voinicește.
Alei! voi tătari păgâni,
Vi s-a stins ziua de mâini!
Iată Grue dă-napoi

Și s-aruncă printre voi
Ca un vânt înviforat
Într-un lan de grâu uscat;
Și cu negrișor nebunul
Vă ia unul câte unul
Și din fugă vă cosește
Și vă taie chip snopește
Și de-averi vă curățește
Și de boală vă scutește
Și vă lasă-n urma lui
Ca momâi de-a câmpului!
Apoi Grue se pornește
Și-n Moldova se ivește
Ca un soare ce-ncălzește,
Încălzește și rodește,
Că mult bine-n lume face
Sufletul să și-l împace.

Creștinează
Și botează,
Da de fin

Câte-un tretin
Și de fină
O tretină.

Și cunună fete mari,
Fără grijă de tătari,
Și ridică mănăstiri
Pentru timp de năvăliri,
Iar pe negru sprintenel
Îl face frate cu el,
Că românii-i frate bun
Cu-orice cal viteaz nebun!